

NFH - Märstrand 29/8 2019
Barntandvård,
tandvård för ALLA barn

Barntandvård,
tandvård för ALLA barn

- Svensk barn- och ungdomstandvård
- Barnkompetens
- Kommunikation
- Hjälmiddel
- Melker

FOLKTANDVÅRDEN

Svensk barn- och ungdomstandvård

- Barn och ungdom utgör ca 20 procent av befolkningen. Det är en patientgrupp som till stor del är underårig och därmed beroende av andra i vård situationen och som kan ha svårt att föra sin talan.
- För barn- och ungdomspopulationen har vi i landet en ganska god epidemiologisk kunskap om hur tandhälsan ser ut, men vi vet väldigt lite om vilken vård som ges eller hur effektiv den är.

FOLKTANDVÅRDEN

Tandhälsa

1. ALLA barn har rätt till en god tandhälsa.
2. God tandhälsa hos det lilla barnet kan endast åstadkommas genom samarbete med föräldrarna.
3. Alla föräldrar vill sitt barns bästa.

FOLKTANDVÅRDEN

Barn är som hundar?

FOLKTANDVÅRDEN

Lilla Bemötande
boken

Det finns patienter med
handläkarsträck,
men det finns också
handläkare med
patientskräck..

Vilka är ALLA barn?

- *Alla människor under 18 år.*
- Oavsett klass, könsuttryck, sexualitet, ras eller funktionsvariation
- **Funktionsvariation**
 - Ordet funktionsvariation används för att beskriva den fysiska, psykiska eller kognitiva variation som finns hos människor utan att värdera denna variation i antingen nedsatt eller fullkomlig, frisk eller sjuk.
- Alla har en funktionsvariation!

Många i Sverige har en funktionsnedsättning

- 2,4 miljoner barn i Sverige
- 15 % av alla barn och ungdomar har en funktionsnedsättning (360.000).
- Vi måste ha ett **FUNKTÄNK**

Varje barn är unikt och kräver ett unikt omhändertagande

Barnkompetens

- Den **specifika formella kompetens** som krävs inom professionen
- **Förtrogenhetskunskap** vunnen genom lång erfarenhet
- Den generella kompetens, som avser **förmågan att kommunicera** med barn, ungdomar och dess föräldrar och vårdgivare.

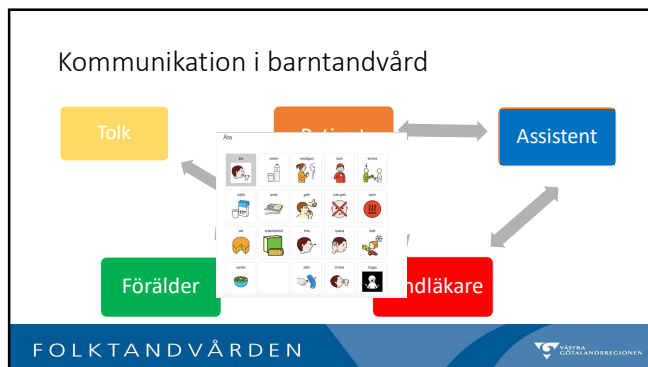
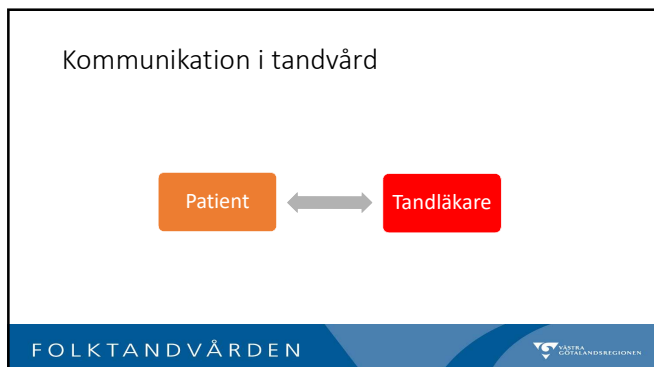
Formell kompetens - barntandvård

genomgångna utbildningar och kunskap om:

- Barns utveckling/störningar (motoriskt, mentalt, intellektuellt, socialt, ...)
- Barns utveckling/störningar (somatiskt, odontologiskt/dentalt)
- Sjukdomar och sjukdomsutveckling med oral påverka (risker, förekomst)
- Prevention mot orala sjukdomar
- Sjukdomsbehandling (prevention - progression, behandling....)

Förtrogenhetskompentens innebär:

- Vana att umgås med barn (i tandvårdssituationen)
- Erfarenhet av olika situationer av oral ohälsa
- Erfarenhet av olika kulturers attityd till oral hälsa och ohälsa
- Erfarenhet av uppdaterade behandlingsätt och behandlingsalternativ

Kommunikation i tandvård

- Innan god kommunikation uppnås kan inte god kvalitativ vård utföras.
- Om ett barn lyssnar på oss kan alla lämpliga inskolnings/ tillväjnings tekniker användas
- Vi måste även ha god kommunikation med föräldrar
 - För att förstå den vård vi ger och de tekniker vi använder
 - Minimera risker för missförstånd

FOLKTANDVÅRDEN

Man skall kunna kommunicera med hänsyn tagit till:

- Barnets mentala och sociala utveckling
- Barnet och förälderns kommunikativa förmåga
- Fysiska kommunikationshinder (syn, hörsel....)
- Kulturella uppfattningar

FOLKTANDVÅRDEN

Föräldrar

- Aktiva och välinformerade
- Friska och kunniga
- Osäkra och villrådiga
- Dåligt samvete

FOLKTANDVÅRDEN

Möt barnen där barnen är.

- Vad intresserar barn idag?
- Vad intresserar specifikt vår patient
- Följ med i populärkultur

FOLKTANDVÅRDEN

Internet förkortningar...

- irl = "In Real Life"
- lol = "laughing out loud"
- brb = be right back
- vgd = vad gör du
- sbs = skit bakom spakarna
- oic = jaha, jag förstår
- nfi = ingen jävla aning

FOLKTANDVÅRDEN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Alla barn kräver ett individ-
anpassat omhändertagande

Melker Johansson 10 år

FOLKTANDVÅRDEN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Remiss

- Melker är 10 år.
- Bor hos mamma, skilda föräldrar. Träffar pappa ibland, fungerar dåligt.
- Diagnostiserades med ADHD när han var 7 år.
- I övrigt fullt frisk.
- Inga mediciner f.n.
- Går i 3:klass (gick om förskoleklass). Fungerar dåligt.

FOLKTANDVÅRDEN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Remiss

- Tandvårdsbesöken har alltid fungerat dåligt.
- Aldrig klarat en fullständig undersökning.
- Egenvården obefintlig. Tycker inte om tandkräm.
- Inga symptom men mamma misstänker hål.
- Tidigare extraherat 54 och gjort någon lagning med sedering.
- Inskolning har inte fungerat
- En hel del uteblivande/ bytt klinik flera gånger.

FOLKTANDVÅRDEN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Remiss

- Tacksam för fullständigt omhändertagande

FOLKTANDVÅRDEN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Hur tänker vi?
Hur ger vi Melker möjligheten att lyckas?

Barn med ADHD- har svårigheter med...

- Reglering av uppmärksamhet
- Impulskontroll och aktivitetsnivå
- Samspelet med andra människor
- Inläring och minne
- Att uttrycka sig i tal och skrift
- Fin- och grovmotorik

FOLKTANDVÅRDEN

Ökad risk för svårigheter med munvård

- Många att ha svårigheter tandvård
- Stort individuell skillnad.
- Vad gäller vår patient? Var fördomsfri.
- Individuell inskolning
- Tydliga rutiner
- God relation med patient och vårdnadshavare

FOLKTANDVÅRDEN

Kända riskfaktorer vid ADHD

- Ökad risk för karies och parodontit
 - Kost
 - Beröring
 - Medicinering
- Många vuxna inblandade i patienten
 - Alla inte insatta i munvårdsrutinerna

FOLKTANDVÅRDEN

Tandvårdsbesöket

- Samtal med föräldrar
 - Telefon
 - Klinikbesök
- Frågeformulär
 - www.mun-h-center.se

FOLKTANDVÅRDEN

Patientens namn:	Fixering/fobier:
Patientens personnummer:	Hur kommunicerar patienten?
Diagnos/funktionsnedsättning:	(gester/tal/tecken/bildstöd)
Tar patienten några mediciner och i så fall vilka?	Hur ska vi utforma den visuella kommunikationen?
Är patienten känslig för ljud eller ljus?	(foto/symboler/lphone/lpad)
Är patienten känslig för beröring?	Har patienten tidigare erfarenheter i tandvården/sjukvården?
Är patienten känslig för smak eller doft?	Hur går det med tandborstningen?
Vilka kostvanor har patienten?	Har patienten fått premedicinering eller behandlats under narkos någon gång?
För att på bästa sätt lägga upp inskolningsprogrammet är det bra att känna till patientens livssituation.	Hur kan vi förbereda behandlingen på bästa sätt?
Föräldrar:	Hur kan vi ge beröm/belöning?
Syskon:	Hur kan vi göra avslutningen konkret?
Boende:	Något annat ni vill berätta/förklara?
Assistent:	
Daglig verksamhet/aktiviteter/intressen:	

Förberedelser

- Mål
- Tidsperspektiv
- Kommunikation? Bildstöd?
- Belöning?/ Beröm

Kallelsrutin

- Vilken tid passar Melkers rutiner?
- Boka lite längre tid för första besöket? – bygg relation
- Hur kallar vi Melker?
 - Bildkallelse

Behandlingssituationen

- Ge Melker tid
- Anpassa kraven
- Tala kortfattat och konkret
- Jobba med det som fungerar
- Pauser, avbryt i tid
- Stäm av gränser med föräldrar/ assistent

Behandlingssituationen

- Låg affektivt bemötande- backa vid behov, ta ingen konfrontation
- Se till att besöket blir positivt
- Beröm, beröm beröm

Behandlingssituationen

- Håll tiden
- Följ uppsatt plan
- Korta besök
- Repetera vid behov
- Pausa ofta
- Positiv förstärkning (belöning efter besöket)
- Gå igenom vad som händer vid nästa besök

Hjälpmedel

- Bitstöd
- Munvinkelhållare
- Vilken tandborste fungerar bäst för Melker
- Produkter utan smak
- Tumle kuddar

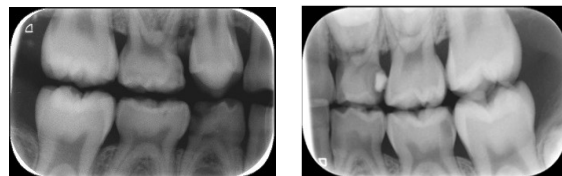
Status

- 64d (sek)
- 75do
- 84do
- Gingivit

FOLKTANDVÅRDEN

Röntgen

FOLKTANDVÅRDEN

Akut?

FOLKTANDVÅRDEN

Vad gör vi?

- Akut?
- Profylax?
- Konserverande behandling?

FOLKTANDVÅRDEN

Terapiplan profylax/orsaksinriktad

- Klinik
 - Lär familjen optimera egenvården
 - Strukturerad inskolning till det specifika momentet
 - Fluorbehandling av aktiva kariesangrepp
- Skapa en god relation med hela teamet

FOLKTANDVÅRDEN

Terapiplan profylax

- Egenvård
 - Borsta tänder morgon och kväll med fluortandkräm
 - Aldrig söt dryck nattetid eller mellan målen???
 - Vatten vid törst
 - Max 6 måltider/dag, minimera sockret

FOLKTANDVÅRDEN

”Tandborstskola”

- Hur blir tandborstning viktigt för Melker?
- Frekvens?
- Borst-tid?
- Teknik?
- Mängd tandkräm?

FOLKTANDVÅRDEN

Infärgning

FOLKTANDVÅRDEN

Duraphat-tandkräm

FOLKTANDVÅRDEN

Salutem

FOLKTANDVÅRDEN

Borsta med fluorertandkräm morgon och kväll.	Vinkla borsten mot tandköttskanten på tändernas in- och utsidor.	Permanenta tandborst
Rengör mellan tänderna med Easy pick blå.		Namn: _____
		Melker
		Behandlare: _____
		Datum: _____

Bildstöd

- Individuella
 - Tydlig struktur
 - Avvik inte från planerad behandling
 - Låt patienten vara delaktig
- www.kom-hit.se

FOLKTANDVÅRDEN

Terapiplan konserverande behandling

- Inskolning lustgas
- Inskolning bedövning
- Extraktion av 64, 84- sedering?
- Lagning 75

FOLKTANDVÅRDEN

När väljer vi?

- Lustgas
- Sedering
- Narkos

Lustgassedering

- N₂O
- Använts sedan 1700-talet
- 70% används inom förlossningsvården
- Växthusgas
- Påverkar klimatet 310x mer än CO₂
- Destureringsapparat

FOLKTANDVÅRDEN

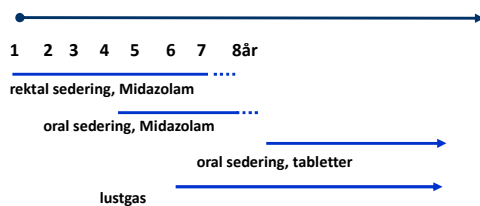
Bensodiazepiner

- Odontologiskt ingrepp av begränsad omfattning
- Barn med låg ålder (>1 år) eller då barnet inte förväntas kunna samarbeta.
- Patient med generell ängslan eller tidigare negativ erfarenhet av tandvård
- Psykogen orsakad kväljningsproblematik
- Behandlingsomognad vid vissa funktionshinder, exempelvis utvecklingsstörning

FOLKTANDVÅRDEN

När välja vad?

FOLKTANDVÅRDEN

Sammanfattningsvis

- Varje barn är unikt
- Bygg relation
- Skapa kommunikation
- Ställ krav
- Bildstöd fungerar för alla barn
- Använd hjälpmedel vid beov

FOLKTANDVÅRDEN

Hjälpmedel att ta till

- Tandkräm utan smak/fluorlack med mild smak
- Undvik starka dofter, plötsliga ljud
- Dämpad belysning/erbjud solglasögon

FOLKTANDVÅRDEN

Hjälpmedel att ta till

- Tumlekuddar
- Visuella hjälpmedel
 - Timglas
 - Timer
- Distraction
 - Ipad
 - TV i taket
- Taktill stimulering

FOLKTANDVÅRDEN

Tips

- Bygg en nära relation till föräldrar/ assistenter
- Använd deras kunskap
- Var lugn och strukturerad
- Barn känner av om du inte är trygg
- Glöm inte egenvården
- Bildstöd

FOLKTANDVÅRDEN

*Lilla Bemötande
boken*

Det som är bra för
personer med funk-
tionshinder är bra
för alla.

Tack för uppmärksamheten!

FOLKTANDVÅRDEN

